ڕووداوەکانی سوریا و ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دوای ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد.. موئەید ئەحمەد

چاوپێکەوتنی ڕۆژنامەکانی "الغد الئیشتراکی" و "ڕێوت" لەگەڵ موئەید ئەحمەد

تێبینی بۆ خوێنەرانی ئازیز: ئەم چاوپێکەوتنەی خوارەوە بە هاوبەشی جەلال السباغ لە (ڕۆژنامەی الغد الاشتراکی) و جەمال کوشش لە (ڕۆژنامەی ڕێوت) ئەنجامدراوە لەگەڵ موئەید ئەحمەد مونەسیقی گشتی کۆمیتەی ناوەندی ڕێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێراق.

پرسیار: دەست خۆش هاوڕێ موئەیەد کە کاتت بۆ ئەم دیالۆگە تەرخان کرد. ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد خێرا و لەناکاو بوو، پێش ئەوەی بچینە ناو وردەکارییەکانی دۆخی سوریا و ناوچەکە، شوێنی ئەم گۆڕانکارییە لە چوارچێوەی نەخشەی ململانێی جیۆپۆلەتیکی جیهانیدا چۆن دەبینیت؟

موئەیەد ئەحمەد: زۆر سوپاس بۆ ڕەخساندنی ئەم دەرفەتە. سەرەتا، پێویستە جەخت لەوە بکەینەوە کە هەموو گۆڕانکارییەکی سیاسی و سەربازیی گەورە کە کاریگەرییەکی تا ڕادەیەک گشتگیر و ناوچەیی هەیە، بە سروشتی خۆی هەڵگری سیمای ئەو سەردەمە مێژووییە جیهانییە و ئەو سەردەمەیە کە ئەم گۆڕانکارییە تێیدا ڕوودەدات.
ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد ڕووداوێک نییە لە دەرەوەی مێژووی جیهانی و ئەو سەردەمەی کە ئێمە تێیدا دەژین، سەردەمیک کە بە شێوەیەکی سەرەکی بە توندبوونەوەی قەیرانی سەرمایەداریی هاوچەرخ و بە توندبوونەوەی دژایەتییە چینایەتییەکانی ئەم سیستەمە و چڕبوونەوەی ململانێی نێوان دەوڵەتە سەرمایەدارییە ئیمپریالیستەکان و جەمسەرە سەرمایەدارییە ناوچەییەکان دەناسرێتەوە، لەسەر دووبارە دابەشکردنەوەی ئابووری و سیاسی جیهان و دووبارە دابەشکردنەوەی ناوچەکانی نفوزی سیاسی و سەربازی لە نێوانیاندا.
گۆڕانکارییەکانی سوریا لە سەردەمێک و مێژوویەکی جیهانیدا ڕوودەدەن کە بە چڕبوونەوەی بەربەرییەت و تاوان و کۆمەڵکوژی سەرمایەداریی ئیمپریالیستی جیهانی و زلهێزە سەرمایەدارییە ناوچەییەکان تایبەتمەندە، بە شێوەیەک کە بە دەگمەن لە مێژوودا

دەبینرێـــت. وە لە ســـەردەمێکدا ڕوودەدەن کە تایبەتمەنـــدن بە توندبوونەوەی ململانێی جیۆپۆلەتیکی و سەربازی و جیۆئابووری لەسەر ئاستی جیهانی و سەپاندنی کارەساتە ترسناکەکانی وەک تاوانەکانی جینۆسایـــد لە غەززە، کۆمەڵکـــوژی ســـەدان هەزار کەســـی لە شەڕی ئۆکرانیا، و کوشتوبڕی سەدان هەزاری لە خودی سوریا و ئاوارەبوونی نیـــوەی دانیشتـــوانەکەی، و تایبەتمەنـــدە بە کۆمەڵکوژییەکـــانی شەڕی تـــائیفی و تەقینەوە تیرۆریستیـــیە ئیسلامیـــیەکان لە عێـــراق، دوای شەڕی ئەمریکا بە سەر ئەو وڵاتە و داگیرکردنی لە ساڵی (٢٠٠٣)، و بە کارەسات و وێرانکارییە بەردەوامەکانی ناوچە جیاجیاکانی جیهان، و لە وڵاتانی وەک یەمەن، سودان، سۆماڵ و وڵاتانی دیکە.

ئەوەی لە سوریا ڕوویداوە، بە تایبەت لە ساڵی (٢٠١١)ەوە تا ئەمڕۆ، و ئەوەی ئەم وڵاتە لە ڕووی پێشهاتەکانی دواترەوە شاهیدی دەبێت، تەنیا ڕووداوگەلێک نین کە ململانێ جیهانییەکان کاریگەرییان لەسەری هەبووە و هەیە، بەڵکو ئەو ڕووداو و پێشهاتانەن کە لە جەرگەی ئەو ململانێیـــانەدا ڕوویانـــداوە و ئیســـتاش ڕوودەدەن، و تایبەتمەندییەکانیشی هەر لەم مەیدانەدا دیاری دەکرێن. وە بەمپێیە و لە لایەنێکی بنەڕەتیدا ئەوەی ڕوویداوە، دووبارە دابەشکردنەوەی بـــازاڕێک و نـــاوچەیەکی نفـــوزە بە نـــاوی سوریـــا لە نێـــوان زلهێـــزە سەرمایەدارییە ئیمپریالیستەکان و دەوڵەتە سەرمایەدارییە ناوچەییە ناکۆکەکان، و ڕووداوێکە لە دڵی ململانێـــیەکی ئیمپریالیستی جیهانی بەرینتر لە نێوان ئەمریکا و زلهێزە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوا و ئیســـرائیل و تورکیـــای هاوپەیمانیـــان لە لایەک و ڕووســـیا و چیـــن و ئێرانی هاوپەیمانیان لە لایەکی ترەوە.

پرسیار: بەڵام ئەوەی کە لە بەرچاوماندا ڕوو دەدات لە وڵاتێکدا یە بە ناوی سوریا و لەوێدا دەسەڵاتێکی دیکتاتۆری کە (٥٤) ساڵە خۆی سەپاندووە، لە ماوەی چەند ڕۆژێکدا، دەڕووخێنرێ لە ئەنجامی هێرشی هێزەکـــانی ئیسلامیـــی سیاســـی کە لە (دەســـتەی ڕزگـــاری شـــام)دا یەکیانگرتووە، و ساڵانێکە حوکمڕانی پارێزگاری ئیدلیب دەکات. چۆن ئەم گۆڕانکارییە لەناکـــاوە دەبینـــی؟ وئایـــا پێـــت وایە پلانێکـــی نێودەوڵەتی پێشوەختە ئامادە بووبێت بۆ ڕووخاندنی دەسەڵات؟

موئەیەد ئەحمەد: هەرچەندە چاوەڕوان نەدەکرا ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد بەو ئاسانییە و خێراییە ڕووبدات، بەڵام توخمەکانی ڕووخانی ئەو ڕژێمە ئامادەبوون و (١٣) ساڵ لەمەوبەر دەستی بە گەشەکردن کردوە، کاتێک یەکەمین ناڕەزایەتی جەماوەری لە سوریا لە ڕێگەی سەرکوتی دڕندانە و بە میلیتاریزەکردنی دۆخەکەوە پاشەکشەی پیکرا. ئەمەش

نەک تەنیا لەلایەن ڕژێم ولایەنگرە نێودەوڵەتییەکانییەوە ڕووسیا و ئێران، بەڵکو بە گڕگرتنی شەڕی بە وەکالەت کە بە خوێناوی و دڕندەیی بێ هاوتا تایبەتمەند بوو، لە ناوخۆی ئەم وڵاتەدا لەلایەن ئەمریکا و ئیسرائیل و تورکیا و هەندێک دەوڵەتانی کەنداو و بەتایبەتی قەتەر. ئەمە سەرەڕای بەرژەوەندی و تەماحە جیاوازەکانی تورکیا لە لایەک، و ئیسرائیل و ئەمریکا لە لایەکی ترەوە، بەرامبەر سوریا. بەم مانایە دەتوانین بڵێین کە کەوتنەکە دەرئەنجامی پلانێکی پێشوەختە پلان بۆ داڕێژراو بووە.
بەڵام ئەم داڕمانە خێرایەی ڕژێم، و خێرایی پێشڕەوی هێرشەکانی هێزەکانی سەر بە (دەستەی ڕزگاری شام) بۆ کۆنترۆڵکردنی شارەکان بەبێ هیچ بەرگرییەکی بەرچاو، هۆکاری دەستبەجێ و ڕاستەوخۆی هەیە کە پەیوەندی بە چەند لایەنێکەوە هەیە؛ جیۆپۆلیتیک و ئەو قەیرانە سیاسی و سەربازی و ئابوورییەی کە ڕژیم تووشی ببوو.

پرسیار: تکایە، دەتوانن بچنە ناو وردەکارییەکان سەبارەت بەم هۆکارە ڕاستەوخۆیانە؟

موئەیـــد ئەحمەد: یەکەم: لە ڕوانگەی جیۆپۆلەتیکەوە، جێگەوڕێگە و توانای هەر لایەنێک لە زلهێزە نێودەوڵەتی و ناوچەییەکانی بەشدار لە ململانەی بە دیاریکردنی ڕێڕەوی سیاسی لە ناوخۆی سوریا لە چەند ساڵی ڕابردوودا گۆڕانکاری بەسەرداهاتووە.
ڕووسیا و هێزە سەربازی و ئاسمانییەکانی لە مانگی شوباتی (٢٠٢٢)ەوە سەرقاڵی شەڕی ئۆکرانیان، ئەمەش وایکردووە ڕژیمی ڕوسیا نەتوانێت لە یەککاتدا بەردەوام بێت لە دوو بەرەی جەنگدا، بۆیە ئەوەی هەلبژارد کە بە گەیشتن بە ئامانجە سیاسی و ستراتیژییەکانی لە ئۆکرانیا وازبهێنێ لە بەرگریکردن لە ڕژێمی ئەسەد، دیارە بە پێچەوانەی ویستی خۆیەوە، و بە تایبەت لەگەڵ بێ متمانەیی و ناڕەزایەتی هێزەکانی ڕژێم و نیشانەدانی بەرگرییان لێی. بەڵام وەک دەوڵەتێکی ئیمپریالیستی لەسەر شانۆی سیستەمی سیاسی جیهانی، ڕووسیا دەستبەرداری بەدواداچوونی بەرژەوەندییە جیۆپۆلەتیکی و جیۆئابوورییەکانی خۆی لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، تەنانەت لە سوریاشدا، نابێت، هەرچەندە پێگەیەکی گرنگ و ستراتیژی لەم ناوچەیەدا لەدەستدا لەگەڵ ڕووخانی ڕژێم و کشانەوەی هێزەکانی لە ناوخۆی سوریا.
ئەمە و لاوازبوونی هێزەکانی کۆماری ئیسلامی و بازووە ملیشیایەکانی لە ناوچەکەدا، لە ئەنجامی بەردومانی کوشندەی ئیسرائیلی بۆ سەریان، و بەسەر میلیشیاکانی خودی کۆماری ئیسلامیش، لە سوریا، و

ب□تایب□ت ل□ل□دانی کوشندە لە حزبواڵا تا ڕادەی تەسلیمبوونی ئەم حزبە، لەسەر پاشخانی (باکگراوەندی) ڕووداوەکانی (٧)ی تشرینی یەکەمی (٢٠٢٣) و دواتری، و بەردەوامبوونی تاوانەکانی جینۆساید لە غەززە لەلایەن ئیسرائیلەوە، وایکرد ئەم هێزانە نەتوانن بەردەوام بن لە شەڕ بۆ پشتیوانیکردن لە ئەسەد. نەک هەر ئەمە، بەڵکو پێگەی ڕژێمی ئیسلامی لە ئێران لە ڕووی ناوچەییەوە دابەزی، بەو پێیەی کە نەیتوانی بگات بە ئامانجە سیاسییەکانی بەرامبەر بە ئیسرائیل و ئەمریکا. ئەم ئامانجانە بریتی بوون لە فشارخستنە سەر ئیسرائیل و ئەمریکا بۆ گۆڕینی ستراتیژی خۆیان بەرامبەر بە ڕژێمی (کۆماری ئیسلامی ئ□ران) و هەوڵەکانی ئەم ڕژێمە بۆ ڕێگریکردن لە بەرەوپێشچوونی پرۆسەی ئاساییکردنەوە لە نێوان وڵاتانی عەرەبی و ئیسرائیل، کە بە ئاکام نەگەیشت.

بەم پێیە ڕوسیا و ئێران و حزبوڵای لوبنان ئیتر ئەو توانایەیان نەما بۆ بەرگریکردن لە ڕژێمی ئەسەد.

بەڵام سەبارەت بەو زل□□ز□ ئیمپریالیستی و ناوچەییانەی کە لە دژایەتیدا بوون لەگەڵ ڕژێمی سوریا و سەرکەوتنیان بەدەستهێنا لە ململانێی سەپاندنی هەژموونیان بەسەر ئەم وڵاتەدا، ڕۆڵیان لەم ڕووداوانەی دواییانەدا، بەم شێوەیەیە:

پێگەی تورکیا وەک زل□□ز□کی ناوچەیی ساڵانێکە لە گەشەکردندایە، لە ماوەی بیست ساڵی ڕابردوودا هێز و توانای بەردەوام لەسەر شانۆی سیاسی، سەربازی و ئابووری لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا گەشە دەکات، کە هاوکات بووە لەگەڵ گرتنەدەستی دەسەڵات لەلایەن ئەردۆگانەوە لە تورکیا، هەروەها هاتنەسەرکاری بەشار ئەسەد لە سەرەتای ئەم سەدەیەدا لە سوریا.

تورکیا، وەک جەمسەرێکی سەرمایەداری ناوچەیی و وەک هێزێکی گەورەی سیاسی و سەربازی و ئابووری خاوەن تەماحی ناوچەیی و سیاسەتی ئیمپریالیستی فراوانخوازانە لە ناوچەکەدا، بەتایبەتی لە بەرامبەر سوریادا، لە ماوەی (١٣) ساڵی ڕابردوودا هیچ دەرفەتێکی لەدەست نەداوە بۆ دەستێوەردان لە ڕەوەندە سیاسییەکانی سوریادا بە شێوەیەکی بەرفراوان و بە ئاشکرا، وە وازینەهێناوە لە بەرێخستنی هێرشە سەربازییەکانی و هێرشی میلیشیا تیرۆریستییەکانی سەر بە خۆێ بۆ ناوخۆی سوریا، لە دژی هێزەکانی سوریای دیموکرات (هەس□د) ل□ باکور و باکوری ڕۆژهەڵاتی سوریا، و داگیرکردنی بەشێک لە خاکی سوریا. هەروەها، هەرگیز درێغی نەکردووە لە پشتیوانیکردن و ڕێگەدان بە هێزە تیرۆریستییە ئیسلامییەکان لە نەتەوە جیاوازەکانی جیهان بچنە ناو سوریاوە، لەهەموو ئەو ماوەیەدا. ئەمڕۆ ئەو زل□□زه سەرەکییه ناوچەییەیە که توانیویەتی بازنەی ده ستێوەردان و

نفوزی خۆی لە دیاریکردنی ڕەوەندی سیاسی لە سووریادا فراوانتر بکات، هەروەها پێگەی خۆی لە بەرامبەر هەموو نەیارە زلهێزە ئیمپریالیستەکانیدا وە تەنانەت لە بەرامبەر ڕکابەرەکانی لە ناو هاوپەیمانەکانیدا، وەک ئەمریکا و ئیسرائیل، بچەسپێنێت، ئەمەش سەبارەت بە ڕۆڵبازی سیاسی لە سوریا و پێشهاتەکانی دواتری.

سەبارەت بە ڕۆڵی ئیسرائیل لە هەموو ئەو شتانەی لە سوریا ڕوویدا، دیارە کە یەکلاکەرەوەیە، ئەم دەوڵەتە فاشیست و میلیتاریستییە سەرقاڵی سیاسەتە فراوانخوازییەکانی و داگیرکردنی خاکی فەلەستینییەکان و وڵاتانی دراوسێیەتی بە هێزی سەربازی و کردەوەی تیرۆریستی و لکاندنی زۆرەملێی ئەم ناوچانە، و سەرقاڵی بەدواداچوونە بۆ گەیشتن بە ئامانجە ستراتیژییەکانی خۆی بەشێوەیەکی دڕندانە کە بریتیین لە گۆڕینی هاوکێشەکانی دەسەڵاتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە بەرژەوەندی خۆی و بە بەرژەوەندی جەمسەری ئیمپریالیستی ئەمریکی و زلهێزە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوا، و بە داسەپاندنی پاشەکشە بەسەر نەیارانێک لە جەمسەری تری زلهێزە ئیمپریالیستی و ناوچەییەکان، وە داسەپاندنی کارەساتی زیاتر بەسەر جەماوەری فەلەستین و دانیشتوانی ناوچەکەدا.

درێژەدانی ئیسرائیل بە تاوانەکانی لە کەرتی غەززە و کاولکاری بەردەوامی ئەم کەرتە و ئەنجامدانی جینۆساید دژی دانیشتووانەکەی کە لە ماوەی چواردە مانگی ڕابردوودا ڕۆژانە پراکتیزەی دەکات، بەشێکە لە جێبەجێکردنی ئەو ستراتیژە، کە بە سروشتی، درێژی کردەوە بە ناوچەیەکی فراوانتر لە غەززە، و دەستیکرد بە هێرشە بەردەوامەکانی بە سەر حزبوڵڵا و میلیشیاکانی ئێران لە سوریا، و بە سەر خودی ئێران و سوپای سوریا پێش ڕووخانی ڕژێمەکە، و بەردەوامپێدانی بە شێوەیەکی هەمەلایەنەتر و وێرانکەرتر لە دوای ڕووخانی ڕژێمی ئەسەدیش.

دووەم: ئەو قەیرانە سیاسی و سەربازییەی کە ڕژێمی ئەسەد تووشی بووبوو، یەکێک بوو لە هۆکارە سەرەکییەکانی ڕووخانی کتوپڕی ڕژێم، بەو پێیەی ئەم ڕژێمە بە ماوەی چەندین ساڵە چیترهیچ پشتیوانییەکی جەماوەری نەبوو، بەڵکو ڕووبەڕووی ناڕەزایی و تووڕەیی بەربڵاوی گشتی بووبووەوە دژی دەسەڵاتی دسپۆتیکی فاشیستی خۆی کە لەسەر بنەمای سەرکوتکردنی ئاشکرای جەماوەر و ئەنجامدانی کۆمەڵکوژی و گرتن و لەسێدارەدان دامەزرابوو. هەروەها، وتاری سیاسیی دژ بە ئیسرائیل، و ئایدۆلۆژیای ناسیۆنالیستی عەرەبی ئەو کاریگەرییەیان لە نێو جەماوەردا نەمابوو.

سێیەم: لە ڕوانگەی ئابوورییەوە، جەماوەر لە دۆخێکی ئابوری سەخت و تەواو نەهامەتباردا دەژیا، و تاوانی گەمارۆی ئابووری کە لەلایەن

ئەمریکا و وڵاتانی ئیمپریالیستی ڕۆژئاواییەوە لە ساڵی (٢٠١٢)ەوە بەسەر سوریادا سەپێندرا کە لەو کاتەشەوە تادێت بەردەوام چڕتر و توندوتیژتر دەبێتەوە کە بەدەوری خۆی نەداری و هەژارییەکی زۆری بەسەر زۆربەی دانیشتوواندا سەپاندووە، هەر بۆیە خەمی سەرەکی جەماوەر بووبووە پاراستن و درێژەدان بە ژیانی ڕۆژانەیان.
ئەم قەیرانە سیاسی و ئابوورییە لە ناوخۆی سوریادا ماوەیەکی زۆرە پەرەی سەندووە بۆ قەیرانێکی کۆمەڵایەتی بەرین و ناڕەزایی جەماوەری بەرفراوانی لە بەرامبەر ڕژیم دروست کردووە، و بە ئاستێک گەیشتووە کە دەرفەتی بە سەرباز و هێزە نیزامییەکانی ڕژیم دا بەرگرییەکی بەرچاو لە ئەسەد نەکەن و ناڕەزایی خۆیان بەم شێوەیە دەربڕن و گیانی خۆیان ڕزگار بکەن.

پرسیار: لە وەڵامی پرسیاری پێشوودا ئاماژەت بە ڕۆڵی یەکلاکەرەوەی ئیسرائیل کرد لە ڕووداوەکانی سوریادا، بەڵام ئایا دەتوانین ئەمە وا لێکبدینەوە کە ئیسرائیل سودمەندە لە سەرهەڵدانی هێزێکی ئیسلامی دەسەڵاتدار لەم وڵاتە دراوسێیەدا؟

موئەیەد ئەحمەد: ڕۆڵی ئیسرائیل لەم گۆڕانکاری و ڕوخانەی ڕژێمی ئەسەددا یەکلاکەرەوە بوو، نەک هەر ئەوە، بەڵکو دەکرێ بڵێین ئەوەی لە سوریا ڕوویدا، لە شیکردنەوەی کۆتاییدا، فۆرمێکی دیاریکراو و قۆناغێکی پێشکەوتووی ڕێڕەوی گەیشتن بە ستراتیژی و سیاسەتی ئیمپریالیستی فراوانخوازی ئیسرائیل بوو، کە پێچراوە بە ئایدۆلۆژیای ئایینی فاشیست و ڕەگەزپەرستانە، لە دامەزراندنی “ئیسرائیلی گەورە” و کێشانی نەخشەیەکی نوێ بۆ ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەپێی ئەم ستراتیژە.
ئەم ئامانجە ستراتیژییەی ئیسرائیل لەمێژە لەلایەن سەرمایەدارە فاشیستەکانی ئیسرائیل و نوێنەرەکەیان ناتانیاهۆ لە حکومەتدا پەسەندکراوە، نەک تەنها بە پشتیوانی تەواوی دەستەی دەسەڵاتدار لە ئەمریکا و ئیدارەی یەک لە دوای یەکەکانی، بەڵکو وەک بەجێگەیاندنی ستراتیژی ئیمپریالیستی ئەمریکا لە وێنەکێشانی نەخشەیەکی نوێ بۆ ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. جێبەجێکردنی ئەم ستراتیژە بە شەڕی جینۆساید لە غەززە و هێرشە سەربازییە کوشندەکانی ئیسرائیل بۆ سەر حزبوڵڵا و هێزەکانی سوریا و میلیشیاکانی ئێران لەوێ و دواجاریش لەگەڵ ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد و بەردەوامی ئیسرائیل لە خاپوورکردنی هەموو دەزگا و بنکە سەربازییەکانی ئەم ڕژێمە بە بیانووی دڵنیابوون لەوەی کە نەکەوێتە دەستی هێزە تیرۆریستییەکان.
هەروەها ئەم ئاڵوگۆڕە لە سوریادا، ئیسرائیل و ئەمریکای بە

هەنگاوێکی گرنگ لە گەیشتن بە ستراتیژ و ئامانجەکانیانی بەرامبەر ئێران و ڕژێمی ئێران نزیک کردەتەوە، بەتایبەتی لەگەڵ ڕێککەوتی ڕووداوەکانی سوریا لەگەڵ نزیک بوونەوەی ترەمپ لە گرتنەدەستی ئیدارەی ئەمریکا، ئەوەش یان بە سەپاندنی مەرجەکانیان بەسەر ڕژیمی ئێران و کەمکردنەوەی هەرچی زیاتری ڕۆڵی لە ناوچەکەدا، یان تەنانەت بە لێدانی ئێران یان هەوڵدان بە گۆڕینی ڕژێم لەوە ئەگەر توانای ئەوەیان هەبێت و بە مەرجێک کاروبارەکانیان لەژێر دەست دەر نەچێت.

من پێم وا نییە کە ئیسرائیل بیەوێت داعشێک لە تەنیشتی خۆی لە سووریا حوکم بکات، بەڵکو دەیەوێت حاکمە ئیسلامییە نوێیەکانی ئەم وڵاتە لەژێر هەژموونی زلهێزە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوادا تێکەڵ بە سیستەمی سیاسی بۆرژوازی ناوچەیی بکرێن و کاریش دەکات بەم ئاراستەیەدا، بەڵام ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد ئەڵقەیەک بوو لە گەیشتن بە ستراتیژە هەمەلایەنەترەکەی کە باسم کرد دەربارەی ناوچەکە، هەروەها (دەستەی ڕزگاری شام) ئەو بەدیلەیە کە ئیسرائیل و ئەمریکا هەڵیانبژارد بۆ جێگرتنەوەی ئەسەد، لە چوارچێوەی کارکردنیاندا بۆ گەیشتن بە ئامانجە ستراتیژییەکانیان لە ناوچەکەدا.

پرسیار: بۆچی بە تایبەت هەر ئەم گرووپە ئیسلامییانەی (دەستەی رزگاری شام) توانیان ڕژێمەکە بڕوخێنن و کاروبار بخەنە ژیردەستی خۆیان؟ وە پاڵی کۆتایی بنێنن بە ڕژیمەکەوو، کە ئەمە پێویستە بە ڕووخاندنی هەر ڕژێمێک، تەنانەت ئەگەر زۆر لاوازیش بێت؟

موئەیەد ئەحمەد: ڕاستە ڕژێمەکان هەر لەخۆیانەوە ناکەون، تەنانەت ئەگەر لە سەرەمەرگیشدا بن، و پێویستە هێزێک هەبێت کە لە کۆتاییدا پاڵیان پێوە بنێت بۆ ئەوەی بڕووخێن. سەبارەت بە (دەستەی ڕزگاری شام)، هەروەک چۆن سیاسەتەکانی ئێستای ئەمریکا، تورکیا، ئیسرائیل، بەریتانیا و قەتەر بەرامبەری پشتڕاستی دەکەنەوە، لە پاڵپشتی تەواوی ئەو دەوڵەتانە بەهرەمەند بووە و هەر ئەمانیش ڕاستەوخۆ بەشدار بوون لە چەسپاندنی جێپێی (دەستەی ڕزگاری شام) لە پارێزگای ئیدلب و بەهێزکردنی لە ماوەی شەش ساڵی ڕابردوودا و هەروەها ئەم دەوڵەتانە کاریان کردووە بۆ ئەوەی لەم هێزانە بەدیلێکی سەر بە خۆیان لە بەرامبەر ڕژێمی ئەسەددا دروست بکەن، بە کارکردن بۆ فەراهەمهێنانی هەندێک گۆڕانکاری فۆرماڵی (شکڵی) لە گوتار و سیاسەتی ئەو گرووپە ئیسلامییە تیرۆریستیانەدا، بۆ ئەوەی لە چوارچێوەی سیستمی سیاسی بۆرژوازی جیهانیدا جێگەی قبوڵ بن، و بۆ ئەوەی لەناو ئەم سیستەمەدا وەک بزووتنەوەیەکی حکومی بەوەی کە پێی دەوترێت ئیسلامی سیاسی میانڕەو جێگەیەک مسۆگەر بکەن.

تەنها ڕۆژێک دوای ئیمزاکردنی ڕێککەوتنی ئیسرائیل لەگەڵ حزبوڵای لوبنان و ڕازیبوونی ئەم حزبە بە مەرجەکانی ئیسرائیل، هێزەکانی (دەستەی ڕزگاری شام) دەستیان کرد بە جووڵە بەرەو ناوچەکانی نزیک ئیدلب و بەرەو شاری حەلەب و بەخێرایی دەستیان بەسەر ئەم شارەدا گرت، کە ئەمەش بە ڕوونی ئەو هەماهەنگییە پێشوەختە تەواوەی ئاشکرا کرد کە لە نێوان ئەمریکا، ئیسرائیل، تورکیا و ئەم هێزە ئیسلامییە تیرۆریستییەدا هەبووە سەبارەت بە کاتی دەستپێکردنی ئەم هێرشە.
هێزەکانی (دەستەی ڕزگاری شام)، وەک هێزێکی سەربازی ڕێکخراو کە بەردەوام پاڵپشتی دەکرێن لە لایەن ئەو وڵاتانەوە، بە بەراورد لەگەڵ هێزە ئۆپۆزسیۆنەکانی دیکەی دژی ڕژێم بەتواناتر بوون، بۆیە ئەم گرووپە تیرۆریستییانە توانیان ئەم ئۆپەراسیۆنە دەست پێ بکەن بە هەماهەنگی تەواوی وڵاتانی هاوپەیمان لەگەڵیاندا.
شایەنی باسە لێرەدا، ئاماژە بە مەسەلەیەکی لاوەکی بەڵام گرنگ لەم ڕووداوانەدا بدەم، ئەویش ئەوەیە کە دەستەی ڕزگاری شام ناوی “ئۆپەراسیۆنەکانی بەرپەرچدانەوەی دوژمن”ی ناوە لەم هێرشە، بەو پێیەی بە تەواوی دونیا نەبووە کە ئەم ئۆپەراسیۆنە بە ڕووخانی ڕژێم کۆتایی دێت، بەڵام نەبوونی بەرنگاری بەرچاو لەلایه ن سوپای سوریاوە، له ئەنجامی ئەوەی کە سەربازانی ناڕزای بەدوای هەلێکدا دەگەڕان تا هەڵبێن، مەعنەویاتی ئەوانش کە لایەنگرانی ڕژێم بوون بە خێرایی لە داڕماندا بوو، وە هەروەها بەهۆی لاوازی کاریگه ری هێرشە سیمبولییە ئاسمانییەکانی ڕووسیا و خودی ڕژێم بە سەر پێگەکانی ئەو هێزانەی کە لە پێشڕەویدا بوون، وایکرد شارێک لە دوای شارێکی تر بکەونە دەست ئەم هێزە ئیسلامییانە تا ئۆپەراسیۆنەکە کۆتایی هات بە ڕووخانی شاری دیمەشق و هەڵاتنی بەشار ئەسەد لە (٨)ی کانوونی دووەمی (٢٠٢٤) و دەستبەسەرداگرتنی دەسەڵات لە لایەن (دەستەی رزگاری شام)ەوە بەسەر سوریادا، لە ماوەی (١٢) ڕۆژ دوای دەستپێکردنی هێرشەکەی بە سەر هێزەکانی ڕژێم.

پرسیار: پێش ئەوەی بچینە ناو وردەکارییەکانی ئەوەی کە چی ڕوودەدات پاش ڕووخانی ڕژێم لە سوریا، بە پێویستی دەزانین قۆناغی دووەمی ڕەوەندی ئەم گۆڕانکارییانە ڕوون بکەینەوە و مەبەستمان ئەوەیە کە ئیسرائیل و ئەمریکا چی بەرامبەر ئێران دەکەن؟

موئەیەد ئەحمەد: سەرباری کاری بەردەوامی هەردوو ئیسرائیل و ئەمریکا بە جێبەجێکردنی ستراتیژی و سیاسەتی ئیمپریالیستی و فراوانخوازییان، بە ئامانجی درێژکردنەوەی هەژموونی خۆیان بەسەر وڵاتانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و سیستەمی سیاسی بۆرژوازی هەنووکەیی لەم ناوچەیە، و لابردنی کاریگەری سیاسی و سەربازی

زلهێزە ئیمپریالیستییە ناوچەییە کێبڕکێکارەکانیان لە بەرەدەم خۆیاندا، بە تایبەت ڕووسیا، چین و ڕژێمی ئیسلامی لە ئێران، سەرکەوتنە سەربازییەکانی ئەم دواییەی ئیسرائیل بەسەر میلیشیاکانی سەر بە ڕژێمی ئێران لە لوبنان و سوریا و ئەو گۆڕانکارییەی لە دۆخی سوریادا ڕوودەدات، دەرفەت و تەوژمی زیاتری بە ئیسرائیل و ئەمریکا بەخشیوە کە زیاتر بەرەو پێش بچن بەرەو گەیشتن بە ئامانجەکانیان لە ناوچەکەدا و بەم شێوەیە هەڵمەت و گوشارەکانیان بۆ سەر ئەم ڕژێمە لە ئێران چڕتر بکەنەوە.

هەربۆیە، گۆڕانکارییەکانی ئەم دوایيانە لە سوریا، بۆ ئیسرائیل و ئەمریکا، تەنیا قۆناغێکی سەرەتاییە لە پرۆسەی جێبەجێکردنی ستراتیژی تاوانکارانەیان بەرامبەر بە ناوچەکە، و بە دەستکەوتێکی نیوە وناچلی دەزانن، بەو پێیەی نیوەکەی دیکەی بۆ ئەمان وابەستەیە بەوەی کە تا چەند دەتوانن پاشەکشە یان تەسلیمبوون بسەپێنن بەسەر ڕژێمی ئێران و بازووەکانی تری لە عێراق و یەمەن، و تا جەند ئەتوانن ئەوە بە سەر ئەم ڕژ□م□دا بسەپێنن کە وازبهێنێ لە بەدەستهێنانی بۆمبی ئەتۆمی، یان تەنانەت چەند ئەتوانن گۆڕینی ڕژیمەکە ئەنجامبدەن.

ئەوەی وەستاوە لە پشت پێداگری ئەمریکا بۆ داسەپاندنی پاشەکشە بەسەر ئێراندا، یان تەنانەت بانگەوازی ناتانیاهۆ بۆ ڕووخاندنی ڕژێمی ئیسلامی و هەڵگیرسانی شەڕ لە دژی ئێران، خۆبەزلزانینی سەربازی و سیاسەتی شەخسیی توندڕەوانە نییە، بەڵکو بەرژەوەندە جیۆپۆلەتیکی، سەربازی و جیۆئابوورییەکانیانە، هەروەها بەرژەوەندییە واقیعییەکانیانە ل□ ب□□د□نگکردنی ئیدیعا ئایدیۆلۆژییەکانی ئێران سەبارەت بە نەهێشتنی ئیسرائیل، و ڕێگریکردن لە ئێران لە دەستڕاگەیشتنی بە چەکی ئەتۆمی. ڕژێمی ئیسلامی لە ئێران ئەو جەمسەرە ناوچەییە کە نەک هەر بازووی چەکداری سەر بە خۆی هەیە لە ناوچەکەدا، بەڵکو لە هاوپەیمانییەکی ستراتیجی سیاسی، سەربازی و ئابووریدایە لەگەڵ ڕووسیا و چین، و ئەگەری تەواوکردنی پڕۆژە ئەتۆمییەکەی هەیە، و بەم شێوەیەش درێژکراوەی ناوچەیی ئەم جەمسەرە ئیمپریالیستییە جیهانییەیە لە بەرامبەر ئەمریکا و ئیسرائیلدا.

ئاوێتەبوونی ئێران بە بازنەی سیستەمی سیاسی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوا، و کردنەوەی ڕێگای سیاسی بۆ تێکەڵبوونی زیاتری سەرمایەی ئێران لەناو بزووتنەوەی سەرمایەی جیهانیدا، سەرکەوتنێکی گەورە دەبێت بۆ ئیسرائیل و ئەمریکا، هەروەها گورزێکی قورسی کاریگەر دەبێت بۆ ڕووسیا و چین. ئەمەش ململانێی جیۆپۆلیتیکی جیهانی توندوتیژتر دەکاتەوە سەبارەت بە ئێران.

بۆیە دەرگاکان بەڕووی ئەگەری جۆراوجۆر لە پەرەسەندنی ڕەوتی ڕووداوەکاندا کراوە دەبن لەگەڵ خراپتربوونی دۆخی ئێران، بەڵام شتێکی دڵنیا ئەوەیە کە شەڕ کاریگەری نەرێنی دەبێت هەم لەسەر گەشەی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و هەم لەسەر ڕەوتی شۆڕشگێڕی مارکسی و کۆمۆنیستی لەم وڵاتەدا، کە چاوەڕوان دەکرێت ئەم ڕەوتە بەهێزتر بێت لەگەڵ چڕبوونەوەی قەیرانی ئێستای ڕژێمدا.
بە هەرحاڵ، شتی جەوهەری ئەوەیە کە جەخت لەوە بکەینەوە کە سیاسەت و ستراتیجی ئیمپریالیزمی ئەمریکی-ئیسرائیلی بەرامبەر بە ئێران نوقمی تاوانە و تا ئەوپەڕی کۆنەپەرستانەیە و ئەوەی لە ئەنجامی ڕووخاندنی ڕژێم لەسەر دەستی ئەوان دێتە ئاراوە، هیچ نابێت جگە لە دووبارەبوونەوەی ئەو شتانەی لە ساڵی (٢٠٠٣)ەوە لە عێراق ڕوویانداوە، بەڵام بە شێوەیەکی ئاڵۆزتر و وێرانکەرتر.
دەستەبەرکردنی دەسەڵاتی ڕژێمێکی کۆنەپەرستی دیکە بە جێگرتنەوەی کۆماری ئیسلامی لە بنەڕەتدا یەک پاکێجە لەگەڵ شەڕ بە دژی ئێران لە چوارچێوەی ستراتیجی ئەمریکا و ئیسرائیلدا، بۆیە بچووکترین خۆشباوەڕی بەم مەسەلەیە وادەکات ئەو هێزانەی کە تەپڵ بۆ شەڕی ئیسرائیل لە دژی ئێران لێدەدەن، هەرچییەک بن پاساوەکانیان، بەشێک دەبن لە بەهێزکردنی دژە شۆڕش لە جەرگەی بارودۆخی ئێستادا. ئەمەیە کە مارکسیستەکان دەبێ بەو پەڕی هێزەوە بەرامبەری بوەستن.

پرسیار: با جارێکی تر بگەڕێینەوە بۆ بارودۆخی سوریا؛ چۆن سەیری پەرەسەندنی ڕەوەندی دۆخی دوای ڕووخانی ڕژێم دەکەیت لە سوریا، لە ماوەی داهاتوودا؟ وە هاوسەنگی ئێستای نێوان هێزە چینایەتییەکانی ناو ئەم وڵاتە چۆن دەبینی؟

موئەیەد ئەحمەد: ڕوونە کە دۆخی سوریا کراوەیە بەڕووی ئەگەر و ڕەوەندی جیاوازدا، چونکە بەرژەوەند و سیاسەتی جۆراوجۆری هێزە بۆرژوازییە ناوخۆیی و نێودەوڵەتی و ناوچەییەکانی بەشدار لە پێناسەکردنی دۆخی سوریادا لە ململانێ و پێکداداندان لەگەڵ یەکتر، ئەمە جگە لە ڕۆڵی گەشەسەندنی خەباتی چینایەتی کرێکاران و زەحمەتکێشان و خەباتی ژنان و گەنجان کە ئەگەری کاریگەریان لەسەر ڕەوتی دۆخەکە دەبیت، بۆیە ناتوانرێت فۆرمولەیەکی ئامادەی کۆتایی بدەین بە دەستەوە کە دۆخەکە بەرەو چی دەچێت.
بەڵام ئەمە ئەوە ڕەت ناکاتەوە کە بنەماکانی ڕەوەندی دۆخەکەوە و شیکردنەوەیان دیاریبکەین؛ بەوەی کە پرۆسەیەکی گۆڕانکاری و جووڵەی بەردەوامە، لە ئەنجامی گۆڕانی هاوسەنگی هێز لە نێوان لایەنە

بەرژوازییە جۆراوجۆرەکان لە نێوان خۆیاندا لە لایەک، و لە لایەکی دیکەوە لە ئەنجامی گۆڕانی هاوسەنگی هێز لە نێوان هەموو ئەم لایەنانە لە بەرامبەر هێزە چینایەتییە سەربەخۆکانی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و ژنان و گەنجان و بزووتنەوەی مارکسیستی لە سوریادا.

ئەوە ڕوونە کە ئەوەی لە سوریا ڕوویدا ڕووداوێکی چینایەتییە و گۆڕانکارییەکی لە سەرەوەیە (فوقیە)، کە بریتییە لە گۆڕینی ڕژێمێکی دیکتاتۆر بە هێزێکی تری کۆنەپەرستانە و ستەمکار کە دژە شۆڕشە لە جەوهەریدا، و هێزێکی ئیسلامی ڕێکخراوە کە مێژوو و پەیوەندی هەیە بە گرووپە (فصائل) تیرۆریستییەکانی ئیسلامی سیاسی، و تاوانەکانیان بەرامبەر بە ژنان و جەماوەری بەرینی خەڵک و خنکاندنی ئازادی و مافەکانیان، و مێژوویەکی پڕ لە کۆمەڵکوژی هەیە دژی توێژە کۆمەڵایەتییەکان لەسەر بنەمای ئایین، نەتەوە یان مەزهەب.

هەروەها، ئەوە ڕوونە، کە ئێمە لەبەردەم گۆڕانکارییەکی سیاسیداین کە لەسەر بنەمای خنکاندنی ئیرادەی سیاسی سەربەخۆی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و هەژاران، و لەسەر بنەمای خنکاندنی ئەو هەڵچوونە شۆڕشگێڕانەیەی کە لە ساڵی (٢٠١١)دا ناوچەکەی گرتەوە، وە لەسەر خنکاندنی هەوڵەکانی ئەم جەماوەرە و خۆپیشاندانە سەرەتاییەکانیان لە سوریا بۆ ڕووخاندنی ڕژێمی فاشیستی بەعسی، هاتۆتەئاراوە. ئەم ڕاستییە ئێستا بە هەزار شێوازی شەرمەزارکەر لەلایەن میدیای ڕۆژئاوا و تورکیا و قەتەرەوە لە چاوی جیهان دەشاردرێتەوە.

بەڵێ خۆشحاڵی جەماوەر بە ڕووخانی ڕژێم و خۆشباوەڕییەکانی بەم سەردەمە نوێیە قەرەبووی ئەو شتانەی بۆ ناکاتەوە کە لەدەستیان داوە و ئەوەی پێشتر لەلایان زەوتکراوە لە ئیرادەی سەربەخۆی چینایەتییان بە دەستی تیرۆریستانی ئیسلامی و لایەنگرانی نەبودەوڵەتیان و هێزە جۆراوجۆرەکانی دژە شۆڕش، کە دەسەلاتیان گرتەتە دەست، نەک تەنها لە سوریا، بەڵکو لە هەموو ئەو وڵاتانەی ناوچەکە کە هەڵچوونی شۆڕشگێڕانە گرتییەوە.

ئەگەر لەسەر بنەمای ئەم ڕاستییەوە دەست پێبکەین (انطلقنا)، دەبینین ئەو گۆڕانکارییە سیاسییەی لە سووریادا ڕوویداوە، لە چوارچێوەی هەژموونی سیاسەت وستراتیژە نەبودەوڵەتییە کۆنەپەرستانەکان، و ئاسۆی سیاسیی ئیسلامیی تیرۆریستیدا هاتۆتەئاراوە، و سەرکەوتنەکە بە هێزەکانی دژە شۆڕش بە هەموو نەرمونیانیەکی ئەو سیاسەتانەی کە (ئەبو محمد الجولانی) ئێستا لە بەرگی (ئەحمەد الشرع)دا دەینوێنێ، و سەرەرای کەشوهەوای ئازادی

ڕێژەیش کە لەم قۆناغە ڕاگوزەرەدا بەردەستە.

پرسیار: لە ئەمڕۆی سوریادا، گرنگترین ئەرکە سیاسییەکانی بەردەم کرێکاران، زەحمەتکێشان، ژنان و توێژە ڕزگاریخوازە کۆمەڵایەتییەکان چین؟

مویەیەد ئەحمەد: بارودۆخە نوێیەکە ئەرکی گەورە و سەخت دەخاتە بەردەم جەماوەری پرۆلیتاریا و زەحمەتکێشان و ژنان و گەنجان و مارکسیستەکان و ئازادیخوازان و خەباتیان بۆ ڕزگاربوون لە چنگی هێز و ڕەوتە بەرژوا دژە شۆڕشە ناوخۆیی و نێودەوڵەتییەکان، نەک تەنها لە سوریا، بەڵکو لە ناوچەکەشدا، بەتایبەتی لەبارودۆخی سەختی ئابووری ئێستای جەماوەری پرۆلیتاریا لە سوریا و ناوچەکە و ئاوارەیی و کاولکاری و پاشەکشەیەکی سیاسی کە بەسەریاندا سەپێنراوە.

گومانی تێدا نییە کە کۆمەڵگا بێ جووڵە و گەشەسەندن نییە، بێ توندوتیژبوونەوەی ململانێی چینایەتیی ناو سیستمی سەرمایەداری و چڕبوونەوەی دژایەتییەکانی نییە، وە لە ئەنجامی ئەمانەشدا بێ پەرەسەندنی خەباتی چینایەتی لە کۆمەڵگادا نییە، کە سەرجەم سیاسەتەکانی هێزە دەسەڵاتدارەکان و بەریەککەوتنی بەردەوامیان لەگەڵ بەرژەوەندییەکانی جەماوەردا هەموو ئەم ڕەوندانە خێراتر دەکەن.

ئەڵبەتە سیاسەتە ئابوورییەکانی دەسەڵاتی نوێ لە دیمەشق بەرەو ڕوون بوونەوەی زیاتر دەڕوات، کە ئەوەیش گرتنەبەری سیاسەتە نیولیبراڵییەکانی "ئازادکردنی بازاڕ"ە، کە یەکێک لە وەزیرەکانی دەسەڵاتی نوێ لە ماوەی چەند ڕۆژی ڕابردوودا ڕایگەیاندووە، واتا هەمان سیاسەتە ئابوورییە نیولیبراڵەکانی سەرمایەداریی ئیمپریالیستی جیهانی و جەمسەرە ڕۆژئاواییەکەی، بە هەموو لێکەوتەکانییەوە لە سەپاندنی هەژاری و بێکاری بەسەر زۆربەی جەماوەری کرێکاردا و بە پرایڤەتایزەکردنی خزمەتگوزارییە گشتییەکانی وەک تەندروستی، پەروەردە، کارەبا و هتد. نە دەسەڵاتی نوێ و نە هیچ لایەنێکی تری بەرژوازی چالاک لە ژیانی سیاسی سوریادا، هیچ سیاسەتێکی تری ئابووریی جگە لەمەیان ناوێت و لە دەستوری کاریاندا نییە.

پرسیاری بنچینەیی ئەوەیە کە هێزی چینایەتی سەربەخۆی کرێکاران و جەماوەری زەحمەتکێش چۆن گەشە دەکات؟ وە چۆن خۆی بەهێز دەکات و چۆن خەباتی ئابوری و سیاسی و فیکری خۆی وەک هێزێکی چینایەتی سیاسی سەربەخۆ لەناو هەلومەرجی نوێدا ڕێکدەخات و بەهێزتری دەکات. ئەمە بابەتێکە کە بەندە بە ڕادەی گەشەی هۆشیاری چینایەتی لە

بەرژەوەندییە چینایەتییە سەربەخۆکانی ئەو جەماوەرە لە بەرامبەر هێزە سەرمایەدارییەکان، چ لە دەسەڵات یان ئۆپۆزسیۆن، و بە هەوڵی بەردەوام بۆ یەکخستنەوە و ڕێکخستنی هێزە چینایەتییەکانیان، بەرزکردنەوەی ئاڵای سەربەخۆیی چینایەتی سیاسی خۆیان.

ئەمەش پێویستی بەوەیە مارکسیستەکان و کۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەکان و چالاکوانانی بزووتنەوەی کرێکاری و ژنان و گەنجان، هەر لە سەرەتاوە، دید و ئامانجی سیاسی چینایەتی سەربەخۆی سۆسیالیستی ئەم جەماوەرە دیاری بکەن، و هەوڵی دابەشکاری نێوان خۆیان و هەموو ڕەوتە بۆرژوازییەکان و حزبەکان و ئاسۆکانیان بکێشن، هەر لە ئیسلامی و ناسیۆنالیستەکانەوە بۆ “دیموکرات” و نیولیبراڵەکان، و بردنە پێشەوەی هاوخەباتی نێونەتەوەیی و هاوپشتی خەباتکارانەی ئنترناسیۆنالیستی کرێکاران و زەحمەتکێشانی سەراسەری سوریا و وڵاتانی دیکە، بەتایبەتی پرۆلیتاریای ئەو دەوڵەتانەی دەستوەردان لە ڕەوەندە سیاسییەکان و ململانێکانی ناوخۆی سوریادا دەکەن.

هەروەک ئەزموونی عێراق و وڵاتانی دیکە دەریخستووە، هاتنەمەیدانی سیاسی سەربەخۆی کرێکاران و زەحمەتکێشان و گەنجان بە کاریگەری بەجیهێشتن لەسەر ڕەوەندی دۆخەکە، و گەیشتن بە بەرژەوەندییە چینایەتییەکانیان لەم پرۆسەیەدا، بەهیوابوون بەو شتانەی کە بۆرژوا ئیسلامییە تازە بەدەسەڵاتگەیشتووەکان و لایەنگرانی نێودەوڵەتیان و بۆرژوازی ناسیۆنالیستی و لیبراڵی بانگەشەیان بۆ ئەکات، فەراهەم نایەت. هەروەها بە کەوتنە دوای ئەو خۆشباوەڕییانەش فەراهەم نایەت کە ئەو لایەنانە ڕەواجی پێدەدەن کە خاوەن بەرژەوەندین لە دۆخی ئێستای سوریادا، کە گوایا شتەکان لە بەرژەوەندی جەماوەر دەبن لە سوریا ئەگەر دەستوور و یاسا سەروەربن و ئازادییە مەدەنی و سیاسییەکان و دەوڵەتێکی مەدەنی و عەلمانی لەئارادا بن.

هیچ شتێک بە کرێکاران و هەژاران و ژنان و گەنجان مسۆگەر نییە بەبێ یەکگرتن و ڕێکخستنی هێزە چینایەتییە سەربەخۆکانیان و سەپاندنی داواکارییەکانیان، و تێکۆشان بۆ گەیشتن بە ئامانجە ڕزگاریخوازی و سۆشیالیستییەکانیان بە دەستی خۆیان بۆ گەیشتن بە ژیانێکی شایستەی مرۆڤ و گەیشتن بە ئازادی، یەکسانی و خۆشگوزەرانی.

ئەم سەردەمە سەردەمی زاڵبوونی کۆنەپەرستی و قەیرانی سەرمایەیە، بەڵام پڕە لە ناکۆکی و گۆڕانکاری. گرتنەبەری سیاسەتی چینایەتی سۆسیالیستی سەربەخۆ بەرامبەر بەو شتانەی لە سوریا ڕوودەدەن و ئەوەی لە عێراق و ئێران و بە کورتی لە هەموو ناوچەکەدا ڕوودەدات، تاکە گەرەنتییە بۆ گەیشتن بە هەر دەستکەوتێکی جددی و بەردەوام بە

چینی کرێکار و زەحمەتکێشان و ژنان و گەنجان. گەشەی بزووتنەوەی کرێکاری لەم ناوچەیە و گەشەی ڕەوتی مارکسیستی لەناو بزووتنەوەی کرێکاریدا ئەوەیە کە دۆخەکە بە قازانجی جەماوەر دەگۆڕێت.

پرسیار: کاریگەری ئەم گۆڕانکاریانە لە سوریا و ستراتیژی ئیسرائیل و ئەمریکا بەرامبەر ئێران لەسەر دۆخی ناوخۆی عێراق چی دەبێت؟

موئەیەد ئەحمەد: وەک ئاماژەم پێدا، گۆڕانکارییەکانی سوریا گۆڕانکاریی کۆنەپەرستانەی سەرەوەیە، بۆیە بە سروشتی کاریگەرییەکانی ئەو گۆڕانکاریانە لە ناوخۆی عێراقدا وەک کاریگەرییەکانی ڕاپەڕین یان شۆڕشێکی جەماوەری نییە کە لە سوریاوە بەرەو عێراق بگوازرێتەوە، سەرەڕای بەردەستبوونی ئەو فەزایە لە ئازادی ڕێژەیی و کاتی کە ئێستا لە سوریا لە ئارادایە.

ڕژیمی ئیسلامی لە ئێران بە سروشتی خۆی یەکێکە لە گەورەترین زەرەرمەندەکان لەم گۆڕانکارییە بەردەوامەی سووریادا و بە قۆناغێکی پاشەکشەی سەربازی و قەیرانێکی سیاسی و ئابووریی خنکێنەردا تێدەپەڕێت، و لە ئەنجامدا کاریگەرییە نەرێنییەکانی ئەم گۆڕانکارییە بە شێوەی جۆراوجۆرعەکس بوەتەوە نەک تەنیا لەسەر میلیشیاکان و دەستە و تاقمە میلیشیاکانی پەیوەست بە ئێرانەوە لە عێراقدا، بەڵکو لەسەر هەمان حزبە دەسەڵاتدارەکان و ڕەوتە سیاسییە ئیسلامییەکانی دەسەڵاتدار و سەر بە ئێرانیش لە عێراقدا.

لە چوارچێوەی ئەم پاشەکشەیەی کە سەپێندراوە بەسەر ڕژێمی ئێراندا، فشار زیاتر بووە لەسەر دەسەڵات و هێزە ئیسلامییە فەرمانڕەواکان لە عێراقدا لەلایەن ئیسرائیل و ئەمریکاوە بۆ کۆتاییهێنان بە بوونی گروپەکانی سەر بە ڕژێمی ئێران لە عێراقدا، یان ڕەنگە ئەم فشارانە بگۆڕدرێن بۆ ئاراستەکردنی لێدانی سەربازی دژی ئەو گروپانە. بە هەر حاڵ، لەگەڵ پاشەکشەیەک کە سەپێنراوە ئێستا بەسەر میلیشیاکانی ڕژێمی ئیسلامی لە ئێران و لە ناوچەکەدا، قەیرانی حوکمڕانی هێز و لایەنە ئیسلامییە دژە شۆڕشەکان لە عێراق خراپتر دەبێت، بەو پێیەی ناڕەزایەتی جەماوەری کرێکاران، گەنجان و ملیۆنان بێکار لە عێراق پێدەچێت بە هێز و هەمەلایەنەیی زیاتر بەردەوام بن.

بەڵام ئەگەرەکانی گەشەسەندنی دۆخەکە هەرچییەک بێت، ئەرکی بنەڕەتی بە کرێکارانی چالاکی سیاسی و مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان، دەستگرتنە بە تاری ڕێکخستن و یەکخستنی خەباتی ئابووری و سیاسی و تیۆری پرۆلیتاریا لە عێراقدا، لە یەک خەباتی چینایەتیدا، بە ئامانجی بەدەستهێنانی سەربەخۆیی سیاسی چینایەتی بە بزووتنەوەی کرێکاری و چینە کۆمەڵایەتییە چەوساوەکانی دەوروبەری ئەم چینە، لە پێشهات و وەرچەرخانە سیاسییەکانی داهاتووی عێراق.

پرسیار: ئایە دەتوانین بڵێین بە ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد لاپەڕەی یەکێک لە پایەکانی ڕەوتی قەومی عەرەبی لە ژیانی سیاسی و فکری وڵاتانی عەرەبیدا پێچرایەوە؟

موئەیەد ئەحمەد: بە ڕووخانی ڕژێمی بەعس لە سوریا، بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستی بۆرژوازی بە ئەجێندایەکی سیاسی بۆرژوا ناسیۆنالیستی عەرەبی و ڕژێمێکی فەرمانڕەوای ستەمکارانە و سەرکوتگەری نیمچە عەلمانی، و بە بەرنامەیەکی ئابووری سەرمایەداری دەوڵەتییەوە کە لە قۆناغی پوکانەوەدا بوو، جێگەی خۆی دا بە بزووتنەوەیەکی تری بۆرژوازی کە ئیسلامییە، بە ئەجێندایەکی سیاسی ئایینی و بەرنامەیەکی ئابووری سەرمایەداری لە مۆدێلی ئابووری نیولیبراڵ.

بە واتایەکی تر، حوکمڕانی یەکێک لە باڵەکانی بزووتنەوەی ناسیۆنالیستی عەرەبی بە شێوەی بەعسی گۆڕدرا بە دەسەڵاتی ڕەوتێک لە بزووتنەوەی ئیسلامی سیاسی بە ناوی (دەستەی ڕزگاری شام).

ئەم گۆڕانکارییەکی گەورەیە و لە چوارچێوەی ئەو هەوڵانەدایە کە لەمێژە ئەمریکا بە پلەی یەکەم و وڵاتانی دیکەی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوایی و ئیسرائیل و ڕژێمی تورکیای ئوردوگانی هەوڵی بۆ دەدەن تا لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا لەسەر زەمینەی وێرانکاری و کاولکاری کۆمەڵگاکانی ئەم ناوچەیە، ئەویش لە ئاکامی سیاسەتە ئیمپریالیستییەکانی ئەمریکا و ئیسرائیل، لە شکڵی ڕژێمێکی سیاسی خوازراوی خۆیاندا جێگیری بکەن. ئەمەیە کە ئەمریکا لە ساڵی (٢٠٠٣)ەوە لە عێراقدا پیادەی کردووە لە شێوەی ڕژێمێکی سیاسی ئیسلامی و ناسیۆنالیستی بە سەرکردایەتی ئیسلامی سیاسی شیعە.

ساڵانێکی زۆرە پڕۆسەی پاشەکشەی ڕەوتی ناسیۆنالیستی عەرەبی، لە شێوەی (بەعس)، (قەزافی)، (عەرەفات)، (جەمال عەبدولناسر) و ئەوانی تر، لە ناوەندی سیاسەت لە وڵاتانی عەرەبیدا، دەستی پێکردووە، ئەمەش بواری ڕەخساندووە بۆ ئەوەی جێگەیان پڕبکرێتەوە بە ڕەوتی بۆرژوا ناسیۆنالیستی بەناو میانڕەو، کەلەکهەڵپێکراون لەگەڵ سیستەمی سیاسی نێودەوڵەتیی ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا و سەرمایەی جیهانی، و هەروەها بە ڕەوتەکانی ئیسلامی سیاسی بە باڵە جۆراوجۆر و ڕەنگە جیاجیاکانییەوە، کە بەشێوەیەک لە شێوەکانیش پەیوەستن بە ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا و ئیسرائیل و سیاسەت و ستراتیژی ئەو دوو دەوڵەتەوە. بە ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد و هاتنە سەرکاری (دەستەی ڕزگاری شام)، ئەم پرۆسەیە تەواو بووە، ئەم گۆڕانکارییە گەیشتووەتە کۆتایی لۆژیکی خۆی، چونکە دەتوانین بڵێین هیچ ڕژێمێکی سیاسی حوکمڕان لە وڵاتانی عەرەبیدا نەماوە کە سەر بەم جۆرە ڕەوتەی ناسیۆنالیزمی عەرەبی بێت.

بەڵام لە هەمانکاتدا پرۆسەی لەکهەڵپێکانی ئیسلامی سیاسی سوننی

لەگەڵ سەرمایەداری جیهانی و ئەردوگای بۆرژوا ئیمپریالیستی ڕۆژئاوا بە ڕووخانی ڕژێمی بەعسی لە سوریا و گواستنەوەی دەسەڵات بە (دەستەی ڕزگاری شام) هەنگاوێکی چۆنایەتی تێپەڕاند، ئەگەر نەشڵێین گەیشتوەتە قۆناغی کۆتایی، و بەمەش قۆناغە ڕاگوزەرەکەی کە ئیسلامی سیاسی هەشتا تێدا لەهەڵکشاندا بوو کۆتاییهات. گۆڕانی ڕووخساری فەرمانڕەوای نوێ (ئەحمەد ئەلشەرع) لە دیمەشق، نیشانەکانی ئەم سەردەمە نوێیە لەخۆیدا نمایش دەکا کە لەسەر بنەمای کۆتاییهاتنی سەردەمی ڕاگوزەری هەڵکشانی ئیسلامی سیاسی سەریهەڵداوە. بەم شێوەیە ئیسلامی سیاسی لە جۆرە تیرۆریستییەکەیەوە دەتوانێ بە پڕۆسەیەکی گۆڕاندن تێپەڕێت و بگۆڕێت بە بزووتنەوەیەکی سیاسی حکومەتی کە جێگەیەک بۆ خۆی لە سیستەمی سیاسی بۆرژوازی جیهانیدا پەیدابکات، کە ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا زاڵە تیایدا، و دەتوانێ ئیدارەی کاروباری سەرمایە بکات لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، وەک بەشێک لە سەرمایەی جیهانی و بزووتنەوە و کۆڵەکە بوونەکەی.

بۆیە هەر تەنها ڕووخانی ئەسەد و ڕدادانەوەی یەکجاری لاپەڕەی ڕەوتی ناسیونالیستی لە مۆدیلی بەعسی، ڕووینەداوە، بەڵکو پڕۆسەی دەستبەسەرداگرتنی دەسەڵات لەلایەن ئیسلامی سیاسی سوننە و تێکەڵبوونی لەگەڵ سەرمایەداریی ڕۆژئاوا و سیستەمی سیاسی بۆرژوازی جیهانیش بەهەنگاوێکی چۆنایەتی بەرەوپێش چووە، و بە قۆناغێک گەیشتووە، دیارە بە ئەگەری سەقامگیری دەسەڵات لە دەستی (دەستەی ڕزگاری شام)، کە دەتوانرێت بووترێ ئەم پڕۆسەیەش چۆوەتە سنووری کۆتایی خۆی. ئەمەش بە هەموو ئەو توندوتیژبوونەوە و زیاتربوونەوەیەی ناکۆکییەکانی هەمان ئەم گۆڕانکارییە نوێیە، و ئەم باڵبەسەرداکێشان و گشتگیرییەی هەژموونی ئیسلامی سیاسی سوننە بەسەر ژیانی سیاسی کۆمەڵگەکانی ناوچەکەدا. هەر ئەمەش بەو مانایەیە کە لە چوارچێوەی داینامیکی قۆناغێکی نوێدا، مەیدان بە گەشەسەندنی خەباتی چینایەتی دەکرێتەوە، کە مەرکی چڕبوونەوەی ململانێی چینایەتی پیوەیە لە نێوان پرۆلیتاریا و سەرمایە و نوێنەرە سیاسییەکانی سەرمایەدا، واتە لە نێوان زۆربەی جەماوەر و کۆنترۆڵی سەرمایە بەسەر ژیانیاندا کە هەژاری چەوساندنەوەیان وبەهەژارکردنیان و سەپاندنی بێکاری و برسێتیە بەسەریاندا.

لە لایەکی دیکەوە گرنگە ئاماژە بەوە بدەین کە ئیسلامی سیاسی شیعەی دەسەڵاتدار لە ئێراندا پاڵپشتییەکی بنەڕەتی بوو بە ڕژێمی ئەسەد، لە بەرمبەردا ئەسەدیش پشتیوانی ڕژیمی ئیسلامی ئێران بوو. نەمانی ڕژێمی ئەسەد لە گۆڕەپانەکەدا هەر تەنها لاپەڕەی هەژموونی ئایدیۆلۆژیی ناسیۆنالیزمی عەرەبی جۆری بەعسی دانەدایەوە، لە

ناوەندی سیاسەت لە وڵاتانی عەرەبیدا، بەڵکو کۆتایی بە یەکێک لە گرنگترین پەیوەندییەکانیش هێنا، کە لەسەر بنەمای هزری ناسیۆنالیستی عەرەبی دامەزراوە، بە پرسی فەلەستینەوە، کە ڕژێمی ئیسلامی لە ئێران لە ململانێی خۆی لەگەڵ ئیسرائیل و ئەمریکا لە سەری دەژیا، کە لە میحوەری بەرنگاریدا خۆی بەرجەستە کردبووەوە.

پرسیار: هێزەکانی سوریای دیموکرات کە ڕووبەرێکی فراوانی زەویان بەدەستەوەیە، سیستەمێکی سیاسیان دامەزراندوە کە تێیدا ژنان بەشداری ژیانی سیاسی و کولتووری و ئابووری دەکەن و جۆرێک لە فیدرالیزمیان فەراهەم هێناوە. دیدگاتان چییە لەسەر ئەم بابەتە؟

موئەیەد ئەحمەد: هێزەکانی سوریای دیموکرات (هەسەدە) لە ساڵی (٢٠١٥) دامەزراوە، و هێزە چەکدارەکانی دانیشتوانی ناوچە جیاجیاکانی باکور و باکووری ڕۆژهەڵاتی سوریا لەخۆدەگرێت، کە لە ماوەی ساڵانی (٢٠١٢) و (٢٠١٣)، ئەو هێزانە شەڕی داعشیان دەکرد بە دەرکردنیان لەو ناوچانەی داعش دەستی بەسەردا گرتبوو. هێزەکانی (هەسەدە) لە چەندین هێزی چەکدار پێکهاتوون کە لە نێو دانیشتوانی ئەو ناوچانەوە سەریان هەڵداوە، و لەلایەن ئەو ڕەوت و حزبانەوە سەرکردایەتی دەکرێن کە هەڵگری ناسنامەی سیاسی و نەتەوەیی و ئایینی جیاوازن، لە کورد و عەرەب و تورکمان و مەسیحی سریانیی.

(هەسەدە) خۆی بە فەرمی ناسنامەیەکی ئایدیۆلۆژی و نەتەوەیی دیاریکراوی نییە، بەو پێیەی هێزەکانی بە شێوەیەکی سەرەکی لە یەکینەکانی پاراستنی گەل (یەپەگە) پێکهاتوون لە نێو کورد زمانەکانی هەرێمی کوردستانی سووریا کە لە ساڵی (٢٠١١) پێکهێنراون، هەروەها هێزەکانی یەکینەکانی پاراستنی ژنان (یەپەژە) کە بە تایبەتی لە ژنان پێکهاتوون، و لە ساڵی (٢٠١٣)ەوە دامەزراون، و یەکینەکانی چەکدار لە نێو عەرەب و تورکمان زمانەکان، و یەکە چەکدارەکانی مەسیحییە سریانییەکان.

دەسەڵاتی هەنووکەیی لەم هەرێمەدا لە دەستی ئەو حزب و هێزە چەکدارانەدایە کە لەناو (هسەده)دا گردبوونەتەوە، بەڵام فەرمی دەسەڵاتی سیستمی سیاسی و ئیداری لەو ناوچانەدا، لەسەر بنەمای خۆبەڕێوەبەریی لۆکالی و حوکمڕانیی ئەنجومەنی دانیشتووانە بە شێوەیەک کە مەزهەب و نەتەوە و ئایینەکان تێپەڕێنێت، لەگەڵ هەبوونی یاسای مەدەنی پێشکەوتوو کە ماف و ئازادییەکانی ژنان مسۆگەر دەکات.

هێزەکانی (یەپەگە) و (یەپەژە) کە دوو هێزی سەرەکیی ناو بلۆکی (هەسەدە) پێکدەهێنن، ڕاستەوخۆ پەیوەنددارن بە پرسێکی سیاسی و ئایدیۆلۆژییەوە، ئەویش پرسی کوردە کە بە شێوەیەکی سەرەکی ئاسەی

سیاسی ڕەوتی بورژوا ناسیۆنالیستی کوردی و حزبەکانی ئەم ڕەوتە، سەرەڕای هەمەچەشنییان، زاڵە بە سەریدا. پارتی یەکێتی دیموکراتی (پەیەدە) کە سەرکردایەتی (یەپەگە) دەکات، پارتێکی ناسیۆنالیستی بەرژوازییە لەناو ڕەوتی چەپی ناسیۆنالیزمدا، بە ئەجێندای “کۆنفیدرالیزمی دیموکراسی”یەوە کە ناسنامەی نەتەوەیی و ئایینی تێدەپەڕێنێت، وەک کارپێکردنی ڕێبازی (عەبدوڵڵا ئۆجالان) و چارەسەری ئەو بە پرسی نەتەوەیی کورد لە ناوچەکەدا، کە تا ڕادەیەک جیاوازە لە ستراتیژی ناسیۆنالیستە کوردەکانی دیکەی ناوچەکە، کە ئەمان هەوڵی گەیشتن بە سەربەخۆیی سیاسی و دامەزراندنی دەوڵەتێکی نەتەوەیی لە کوردستان ئەدەن. ئەمەش جگە لە پەیوەندی سیاسی و ئایدیۆلۆژی (پەیەدە) لەگەڵ پارتی کرێکارانی کوردستان (پەکەکە) لە تورکیا.

پرسیار: هەڵوێستی (هەسەدە) لە گۆڕانکارییەکانی ئیستای سوریادا چی دەبێت؟

موئەیەد ئەحمەد: هێزەکانی سوریای دیموکرات (هەسەدە) ڕۆڵێکی ڕاستەوخۆیان نەبووە لە ڕووداوەکانی ئەم دواییەی سوریادا کە بووە هۆی ڕووخانی ڕژێمی ئەسەد، هەروەها گومانیش لەوەدا نییە کە ڕۆڵیان نەبووە لە گرتنەدەستی دەسەڵات لە لایەن (دەستەی ڕزگاری شام)ەوە.
بە پێچەوانەوە، هەر لەسەرەتاوە (هەسەدە) کەوتە بەر هێرشی سەربازیی توندی هێزە میلیشیاکانی سەر بە ڕژێمی تورکیا کە بە “سوپای نیشتمانی سوریا” ناودەبرێت، لە شارەکانی مەنبەج و کۆبانی و ئەم هیرشانە بەردەوامن بوون هاوکات لەگەڵ پێشڕەویەکانی کشانی (هێزەکانی دەستەی ڕزگاری شام) بەرەو دیمەشق، و تا ئەمڕۆش هەر بەردەوامن.
یەکێک لە گرنگترین سەرچاوەکانی توندوتیژبوونەوەی ململانێ سەربازییەکان لە ڕەوەندی سیاسی لە سوریا لەم قۆناغەدا و دواتریش، ئەوەیە کە پەیوەندی نێوان ئەو هێزانەی (هەسەدە) و دەسەڵاتدارانی دیمەشق چی بەدوای خۆیدا دەهێنێت. پلانی تورکیا بۆ درێژکردنەوەی هەژموونی خۆی بەسەر سوریادا، لە پیگەی بەرژەوەندیەکانیەوە، بە ئەنجام ناگات و بە تەواوی بەدینایەت ئەگەر کیشمەکیشی خۆی لەگەڵ ئەو هێزانەدا بە شێینەکی لەبار بە خۆی نەگۆیێنە، و ئامانج و تەماحە فراوانخوازییە ئیمپریالیستیەکانی لەم ناوچەیەدا بەدی نەهێنێت. ئەمەش بەو مانایەیە کە ئەجندەی تورکیا ئەوەیە کۆتایی بە هەبوونی سیستەمی سیاسی فیدراڵی لەم ناوچەیەدا بهێنێت، کە بەهێزە چەکدارەکانی (هەسەدە)وە بەندە و ڕاوەستاوە، وە کە ڕەوتی ناسیۆنالیستی کورد لە سوریا دەیەوێت لە فیدراڵییەت بەرهەمەند

بەت لە چوارچێوەی سوریادا.
سیاسەت و ئایدۆلۆژیای ناسیۆنالیستی ڕەگەزپەرستانە و شۆڤێنیستی بۆرژوازی دەسەڵاتدار لە تورکیا، بەتایبەت پارتی ناسیۆنالیستی کە هەڵگری ئایدۆلۆژیای کەمالیستییە، و پارتی ئیسلامی ئەردۆگان، بەرامبەر جەماوەر لە کوردستانی تورکیا و سوریا، بووەتە بیانوویەکی سیاسی کاریگەر و ئامرازێکی هاندانی زۆر بەسوود بۆیان لە خزمەت سیاسەتی فراوانخوازی و تەماحی ئیمپریالیستەکانیان لە ناوچەکەدا، بەتایبەتی لە سوریا و ناوچەی موسڵ لە باکووری عێراق، وە بۆ زەوتکردنی مافی ئەم جەماوەرە بۆ ڕزگاربوونیان لە دەست نادادپەروەری و هەڵاواردنی نەتەوەیی و بەدەستهێنانی مافە سیاسییەکانیان.
جگە لەوەش ئەو ئیدیعا و ئەفسانە (خرافات) ئایدیۆلۆژیانەی کە ئەردۆگان ماوەیەکی زۆرە سەبارەت بە دامەزراندنی ئیمپراتۆریەتێکی نوێی عوسمانی پەرەی پێدەدا، خزمەت بە بەرژەوەندییە سەرمایەدارییە هاوچەرخەکانی دەکات، لە درێژکردنەوەی کۆنترۆڵی سەربازی و سیاسی، و زامنکردنی ناوچەکانی نفوزی خۆی لە چوارچێوەی ململانێ جیۆپۆلەتیکییەکانی ئێستادا لەنێوان وڵاتانی جۆراوجۆر و جەمسەرە ناوچەییەکاندا.
بەڵام ئەم بەرژەوەندیانەی ئێستای تورکیا لەگەڵ بەرژەوەندییەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکا و ئیسرائیل له سوریا، ناکۆکن لەگەڵ یەکتری و بەریەک دەکەون بەتایبەت لەسەر ئەوەی کە تورکیا بەنیازە لە بەرامبەر (هەسەدە) و هێزەکانی پاراستنی گەلدا بیکات. ئەمە جگە لە توندوتیژبوونەوەی ململانێکانی تورکیا لەگەڵ ڕژێمی ئێران و بەشێک لە دەوڵەتانی کەنداو وەک سعودیە و ئیمارات لەسەر چارەنووسی سوریا و پێشهاتەکانی دواتری.
هەمووو ئەم ململانێ و پێکدادانانەی بەرژەوەندییەکان بە شێوەی جۆراوجۆر ڕەنگدانەوەی دەبێت لەسەر هەڵوێست لە بەرامبەر (هەسەدە) و چۆنیەتی ڕێکخستنی پەیوەندییە سیاسییەکان، چ فیدراڵی بێت یان بە شێوەیەکی تر، لەنێوان ئەو ناوچەیەی کە لە لایەن هێزەکانی (هەسەدە)وە بەڕێوەدەبرێت، و باقی سوریا و ڕژێم لە دیمەشق، ئەمە جگە لە توندوتیژبوونەوە (اشتداد)ی ململانێی نێوان ئەمریکا و ئیسرائیل بەرامبەر بە تورکیا سەبارەت بە چارەنووسی (هەسەدە) لە باکوور و باکووری ڕۆژهەڵاتی سوریا.
ئەلبەتە، بەردەوامی بوونی هێزە ئەمریکییەکان لەم ناوچەیەدا، کە لەژێر کۆنترۆڵی هێزەکانی (هەسەدە) دایە، و پارێزگاری ئەم هێزانەی ئەمریکا لە (هەسەدە) لە بەرامبەر هێرشەکانی تورکیادا، خزمەت بە بەرژەوەندییە ئیمپریالیستییەکانی ئەمریکی و ئامانجە

ستراتیژییەکانی لە سوریا و ناوچەکەدا دەکات.

پرسیار: ململانێ جیۆپۆلەتیکی و شەڕ و وێکالەتەکان هەر لە بەردەوام بووندان لە ناوچەکەدا و توندتر دەبنەوە، بە تایبەت سیاسەتی داگیرکاری فراوانخوازانەی ئەمریکا و ئیسرائیل، لە کێشانی نەخشەی نوێ بۆ ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، و گەڕینی هاوسەنگی هێز بۆ قازانجی خۆیان. لەم چوارچێوەیەدا فشارە سیاسی و سەربازییەکان بۆ سەر ئێران لە پەرەسەندندایە و تەوژمی زیاتر بە خۆیەوە دەبینێ، جگە لە زیاتربوونی هەوڵەکانی تورکیا بۆ گەیشتن بە ئامانجە تەماحکارییە فراوانخوازییەکانی. چۆن هۆکارە ئابوورییە مادییەکانی پشت ئەم هەمووو توندوتیژبونەوەیەی ململانێ جیۆپۆلەتیکییەکان لەم ناوچەیەدا شی دەکەیتەوە؟ وە پەیوەندی نێوان خەباتی چین و توێژە کۆمەڵایەتییەکان لە ناو وڵاتانی ئەکبەر و وڵاتانی ستەملێکراو لە هەموو ئەو شتانەی کە ڕوودەدەن چییە؟

موئەیەد ئەحمەد: لە نامیلکەی سۆسیالیزم و جەنگدا، کە لینین لە هاوینی ساڵی (١٩١٥)دا بۆ ڕوونکردنەوەی هەڵوێستی (حزبی کرێکارانی سۆشیال دیموکرات لە ڕووسیا) سەبارەت بە جەنگی جیهانی یەکەم، نووسیویەتی، دەڵێت "سۆسیالیستەکان هەمیشە شەڕی نێوان گەلانیان وەک کردەوەی بەربەری و وەحشی، ئیدانە کردووە. بەڵام هەڵوێستی ئێمە لە حزب سەبارەت بە شەڕ لە ڕووی پرنسیپەوە جیاوازە لە هەڵوێستی بۆرژوا ئاشتیخوازەکان (لایەنگر و داکۆکیکارانی ئاشتی) و ئەنارکیستەکان. ئێمە جیاوازین لە یەکەمیان لەوەدا کە ئێمە درک بەو پەیوەندییە حەتمییەی نێوان شەڕەکان و ململانێی چینایەتی لە ناو وڵاتدا دەکەین، درک بەوە دەکەین کە بەبێ نەهێشتنی چینەکان و بەبێ دامەزراندنی سۆسیالیزم، نەهێشتنی شەڕەکان مەحاڵە...... و ئێمەی مارکسیستەکان جیاوازین لە ئاشتیخوازان و ئەنارکیستەکان لەوەی کە دان دەنێین بە پێویستی ئەنجامدانی لێکۆڵینەوە (دراسة) لە هەر شەڕێک بە جیا و لە ڕووی مێژووییەوە (لە ڕوانگەی ماتریالیزمی دیالکتیکی مارکسەوە)". [illegible]

[illegible] “[illegible]” [illegible] “[illegible]”.*

ئایا دەکرێت لەدوانەکی واقیعیتر لەوەی هەبێت کە بە سەردەمی ئێمەش بگونجێت؟ دوای تێپەڕبوونی نزیکەی سەد و دە ساڵ، هێشتا جیهان و بەتایبەت ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست شاهیدی شەڕی بێکۆتایییە، “لەپێناو پاراستنی دەستکردی سەرمایەداری” و بەهۆی دواکەوتنی سەرهەڵدانی شۆڕشی سۆسیالیستی جیهانییەوە.

پیم وایە ئەم قسانەی لینین گوزارشت لە تایبەتمەندییە ئابوورییە جەوهەرییەکانی ئەو شتانە دەکەن کە ئەستا ڕوودەدەن لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا سەبارەت بە ململانێ جیۆپۆلەتیکی و سەربازی و جیۆ-ئابوورییەکان. بێگومان بە لەبەرچاوگرتنی ئەو سەردەمەی کە تێیدا دەژین و گەشەسەندنی زەبەلاحی سەرمایەداریی ئیمپریالیستی هاوچەرخ، و گەشەی سەرمایەی دارایی جیهانی بە پێوەری ترلیۆنی کە ڕێژەیەکی هاندەرانەی قازانج بۆ وەبەرهێنان نادۆزنەوە، و گەشەسەندنی کارەکتەری مشەخۆریی سەرمایەداریی هاوچەرخ تا ئەوپەڕی، و توندوتیژبوونەوەی ناکۆکییە چینایەتییەکانی سەرمایەداری بە پلەیەکی زۆر زیاتر لە سەردەمی لینین و بە لەبەرچاوگرتنی جیاوازیی ئەوەی کە سەرمایەداری ئەمڕۆ لە هەموو شوێنێکی جیهاندا زاڵە، ئێمەش بەو مانایەی کە سەرمایەداری ئیمپریالیستی وتار و ڕایەڵەکانی سەرمایە لەیەکتر ئاڵاون و درێژ بوونەوتەوە بە سەر هەموو گۆی زەویدا.

شتە جەوهەرییەکە ئەوەیە کە شەڕی بەردەوامی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست سەرەڕای هەموو ئەو جیاوازییانە، لە شیکاری کۆتاییدا شەڕی هێزی چینایەتی سەرمایەدارییە و شەڕی سەرمایەن کە پرۆلیتاریاکانی ناوچەکە فڕێ دەدەنە بەرەکانی شەڕ بە کوشتنی یەکتر لە پرۆلیتاریای نەتەوە و مەزهەبەکانی تر، و یان لە چوارچێوەی هەمان وڵاتدا. ئەم شەڕانە شەڕ و کەمەکوژییەکانی میلیشیا و هێزە تیرۆریستییەکانە کە بەردەوام بە وەکالەت ئەنجامی ئەدەن، بە مەبەستی دابەشکردنی ناوچەکانی نفوزی سەرمایەی وڵاتانی جۆراوجۆری سەرمایەداری ئیمپریالیستی و سەرمایەداری ناوچەیی، و شەڕی حیزب و بزوتنەوە بۆرژوازییەکانن کە مەتەکەن بە سەر سنگی جەماوەرەوە و دڕندەترین و تاوانبارترین نوێنەرانی سەرمایەن.

خەباتی چینایەتی پرۆلیتاری دژ بە دەسەڵاتی سەرمایە و هەژموون و

کۆنترۆڵکردنی سەرمایەداریی ئیمپریالیستی و وڵاتانی سەرمایەداری ڕوو لە هەڵکشان لە ناوچەکەدا بەسەر ژیان و چارەنوسی پرۆلیتاریەوە لەم وڵاتانەدا، نەوەستاوە، لە هەمانکاتدا هەوڵەکان بۆ ڕێگەگرتن و خنکاندنی هەر گەشە و گەشەسەندنێکی چینایەتی لە بزووتنەوەی سۆسیالیستیدا، لە ڕێگەی ڕێکخستنی کۆمەڵکوژی و تیرۆر و لەسێدارەدان هەمیشە توخمێکی بنەڕەتی بووە لە ستراتیژی سەرمایە لە ناوچەکەدا، وهەروەها ستراتیژی سەرمایەداری ئیمپریالیستی جیهانی.
وە ئەمەیە کە نەوە لە دوای نەوە لە کرێکاران و زەحمەتکێشانی ناوچەکە شاهیدی بوون، هەر لە خنکاندنی شۆڕشی ئێران لە ساڵی (١٩٧٩) و هەڵکشانی هێزەکانی دژە شۆڕشی ئیسلامی بۆ دەسەڵات بە پشتیوانی تەواوی زلهێزە ئیمپریالیستەکانی ڕۆژئاوا، تا خنکاندنی ڕاپەڕینە شۆڕشگێڕییەکانی ناوچەکە لە ساڵی (٢٠١١)، و لەباربردنی بزووتنەوە و جوڵە شۆڕشگێڕییە سۆسیالیستییەکانی پرۆلیتاریا لە وڵاتانی عەرەبیدا لە ڕێگەی کۆنترۆڵکردنی دەسەڵات لە لایەن هێزە ناسیۆنالیستی و فاشیستەکانی وەک ناسرییەکان و بەعسییەکان و ئەوانی تر.
ئەجندە و سیاسەتی ئەنترناسیۆنالیستی و سۆسیالیستی بەرامبەر بەو ڕووداوانەی کە لەناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ڕوودەدەن، و بەرامبەر ئەوەی لە سوریا ڕوویدا و ئەوەی کە ئێمە شاهیدی دەبین سەبارەت بە بارودۆخی ئێران و ناوچەکە، بەرزکردنەوەی ئاڵای سۆشیالیزمی ئینترناسیۆنالیستییە بە هەموو پەیگیرییەکەوە بەرامبەر ئەم هەموو کۆمەڵکوژی و هەژاری و ئاوارەبوونە. هەر ئەمەش ئەوە ئەخوازێ کە ببێتە وەزیفە و ئەرکێکی فەوری کە قابیلی دواخستن نەبێت لەلایەن مارکسیست و کۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەکان و چالاکڤانە هۆشیارەکانی ئێستای بزووتنەوەی کرێکاری و ڕێکخراوە جەماوەرییەکانی.
بە یەک وشە، پابەندبوون بە هێڵی کۆمۆنیستی شۆڕشگێڕ و سۆسیالیزمی پرۆلیتاری ئینترناسیۆنالستییەوە، ڕوانگە و تیۆری و سیاسەت و پراکتیکی شۆڕشگێڕانەی ڕاستەقینەیە کە دەتوانێت ڕێگا بۆ ڕزگاری و بەدیهێنانی ئاشتی و خۆشگوزەرانی و ئازادی و یەکسانی لەم ناوچەیەدا بکاتەوە.

٢٤ی کانوونی یەکەمی ٢٠٢٤

▪ لينين- المختارات في 10 مجلدات- المجلد 5 -موسكو- دار التقدم 1976

** هەمان سەرچاوەی سەرەوە